

1

Mi-am plănuit cu grijă moartea – ceea ce n-am făcut cu viața mea, pe care am lăsat-o să șerpuiască în meandre de colo până colo, în ciuda încercărilor mele firave de a o stăpâni. Și uite-așa a apucat existența mea să se împrăștie, să se lăbărțeze și să se înfășoare în sine, împletindu-se în ghirlande, ca pe rama unei oglinzi baroce; și asta pentru că n-am făcut altceva decât să urmez linia minimei rezistențe. Prin contrast, îmi doream ca moartea să-mi fie limpede și simplă, discretă, chiar un pic austeră, precum o biserică de-a quakerilor sau ca simpla rochie neagră, cu un singur șirag de perle, atât de prețuită în revistele de modă de pe vremea când aveam cincisprezece ani. Așadar, fără surle și trâmbițe, fără megafone, fără zorzoane, fără târăgănări. Îmi doream să dispar pur și simplu, lăsând în urmă doar umbra unui leș, umbră pe care toată lumea s-o ia drept realitate. La început am crezut că și reușisem.

La o zi după sosirea mea în Terremoto, stăteam afară, pe balcon. Avusesem de gând să fac plajă, mă și vedeam ca pe o splendoare mediteraneeană arămie, intrând cu pas hotărât

în apa mării, cu dinții dezveliți într-un zâmbet larg, în sfârșit fără nicio grijă, cu tot trecutul lăsat undeva în urmă. Mi-am amintit însă că nu aveam loțiune de plajă („Protecție Maximă” – fără ea m-aș arde și m-aș umple de pistrui), așa că mi-am acoperit umerii și coapsele cu câteva prosoape de baie mai amărâte, de-ale proprietarului. Nu-mi adusesem costum de baie; sutienul și chiloții ajung, mi-am zis eu, de vreme ce balconul nu se vedea din drum.

De când mă știu mi-au plăcut balcoanele. Simțeam că n-ar trebui decât să stau pe unul îndeajuns de mult, pe cel potrivit, și să port o rochie lungă, cu trenă, de preferință pe lună nouă, ca să se întâmple ceva: să cânte muzica, să apară jos o siluetă zveltă și întunecată, care să urce spre mine, și, între timp, eu să mă aplec temătoare, plină de speranță și de grație, peste balustrada din fier forjat, înfiorându-mă. Cel pe care stăteam nu era însă un balcon prea romantic. Avea un grilaj geometric, ca acelea din blocurile cu apartamente pentru oamenii cu venit mediu de prin anii 1950, iar pe jos era turnat ciment, ce începuse deja să se erodeze. Nu era genul de balcon sub care să stea un bărbat și să cânte la lăută, să ofteze de dor sau pe care să se cațere cu un trandafir în dinți sau cu un stilet în mânecă. Pe lângă asta, nu se afla decât la un metru și jumătate înălțime. Eventualul vizitator misterios s-ar fi apropiat mai degrabă pe poteca denivelată ce cobora spre casă de sus, din stradă, cu zgura scârțâind sub tălpi, iar trandafirii și pumnalele ar fi apărut, poate, doar în închipuirea lui.

În orice caz, după mintea mea, asta nu ar fi fost în stilul lui Arthur: el mai degrabă s-ar târî, decât să se cațere. Ce bine era să ne fi putut întoarce la traiul nostru de dinainte ca

el să se schimbe!... Mi-l închipuiam venind să mă ia de acasă, urcând șerpuitor dealul într-un Fiat închiriat, la care ceva nu mergea cum trebuie; avea să-mi spună despre hiba asta mai târziu, după ce ne vom fi aruncat unul în brațele celui-lalt. Avea să parcheze automobilul cât mai aproape de zid. Înainte să coboare, avea să se uite în oglinda retrovizoare, să vadă cum arată, luându-și o mină potrivită, căci nu-i plăcea să se facă de râs și nu era niciodată sigur pe el în această privință. Avea să iasă, cât era de lung din automobil, să-l încuie, ca nu cumva să i se fure cele câteva lucrșoare din bruma de bagaje pe care le ducea cu sine; avea apoi să-și vâre cheile într-un buzunar interior al sacoului, să arunce o privire furșă în dreapta și în stânga, iar mai pe urmă să se strecoare pe poarta ruginită plecându-și capul, ca atunci când te fe-rești de o piatră aruncată spre tine sau când nu vrei să te lo-vești de pragul de sus, și să o pornească precaut pe potecă în jos. Era, de obicei, oprit la frontierele internaționale; și asta pentru că arăta atât de lunecos; lunecos, dar corect, aseme-nea unui spion.

La imaginea slăbănogului de Arthur venind spre mine ne-sigur, cu chipul împietrit, gata oricând să salveze pe cineva, cu pantofi incomozi și izmene de bumbac ponosite, fără să știe sigur dacă sunt sau nu acolo, am început să plâng. Am închis ochii: dinaintea mea, peste o întindere imensă de azur, pe care am recunoscut-o ca fiind Oceanul Atlantic, se aflau toți cei pe care îi lăsasem de partea cealaltă. Pe o plajă, desigur; văzusem destule filme de-ale lui Fellini. Le juca vântul prin păr, zâmbeau și îmi făceau cu mâna și mă strigau, deși nu auzeam cuvintele. Arthur era cel mai aproape; în spatele lui, Porcul-Spinos Regal, cunoscut altfel sub numele de Chuck

Brewer, cu pelerina lui lungă, pretențioasă; apoi Sam și Marlene și ceilalți; Leda Sprott se unduia ca un cearșaf; iar de după un tufiș lăturalnic, pândea Fraser Buchanan, căruia nu i-am zărit decât cotiera de piele. Mai în spate, mama, într-un costum bleumarin, cu pălărie albă și cu tata alături, o siluetă neclară; și mătușa Lou. Era singura care nu se uita la mine. Mărșăluia de-a lungul plajei inspirând adânc, admirând valurile, oprindu-se din când în când să-și scoată nisipul din pantofi. Până la urmă s-a descălțat și și-a continuat plimbarea, cu blana ei de vulpe la gât și cu pălăria cu pene, cu ciorapi lungi în picioare, spre un chioșc cu hotdog și oranjadă, aflat ceva mai încolo, care îi făcea cu ochiul, ca un miraj de prost gust.

Dar, în ceea ce-i privește pe ceilalți, mă înșelam. Zâmbetele și semnele și le adresau între ei, nicidecum mie. La urma urmei, nu cumva spiritiștii greșeau și morților nu le pasă de cei vii? Deși unii dintre ei trăiau încă, iar eu eram cea despre care se presupunea că am murit; ar fi trebuit să mă jelească; numai că ei păreau destul de veseli. Nu era drept. M-am străduit să plăsmuiesc ceva de rău augur pe plaja lor – un cap imens de piatră, un cal prăbușindu-se – , fără succes însă. De fapt, nu era ca într-un film de Fellini, ci mai degrabă ca într-unul de Walt Disney pe care îl văzusem pe la opt ani, despre o balenă ce ținea neapărat să cânte la Metropolitan Opera. Aceasta se apropia de o corabie și începea să interpreteze niște arii. Dar marinarii au străpuns-o cu harpoelele, iar glasurile i-au părăsit trupul în suflute de mai multe culori, plutind către soare, în vreme ce mai cântau încă. Cred că se numea *Balena care voia să cânte la Metropolitan*. Pe vremea aceea am plâns în hohote.

Amintirea aceasta m-a făcut să izbucnesc. N-am fost niciodată capabilă să plâng delicat, în liniște, cu lacrimi perlate rostogolindu-mi-se pe obraji din ochii mari, luminoși, ca pe copertele revistelor de benzi desenate *True Love*, fără să lase niciun fel de dâre. Să fi stăpânit și eu această artă, aș fi putut s-o fac de față cu alții, nu prin toalete, prin săli de cinema întunecate, prin tufe sau prin dormitoare pustii. Dacă știai să plângi în liniște, oamenilor li se făcea milă de tine. Însă eu fornăiam, ochii mi se bulbucau și mi se înroșeau ca niște pătlăgele opărite, nasul începea să-mi curgă, strângeam din pumni, suspinam, eram penibilă și, până la urmă, deveneam caraghioasă, ridicolă. Durerea mea era totdeauna adevărată, dar apărea ca una burlescă sau ca o imitație exagerată, precum trandafirul de neon din stațiile de benzină White Rose, dispărute acum pentru totdeauna... Plânsul cuviincios era altă artă pe care n-am stăpânit-o niciodată, la fel ca pe cea a aplicării genelor false. Să fi avut și eu o guvernantă, să-mi fi terminat școala, să fi avut un șevalet în spinare și să studiez pictura în acuarelă și autocontrolul!

Nu poți schimba trecutul, zicea mătușa Lou. Oh, dar eu asta voiam; era singurul lucru pe care mi-l doream cu adevărat. Nostalgia m-a făcut să mă cutremur. Cerul era albastru, soarele strălucea, în stânga, o grămadă de cioburi sclipea ca o băltoacă; o șopârliță verzuie, cu ochi albaştri, fosforescenți, își încălzea mădularele reci pe balustradă; din vale venea un clinchet, un muget liniștitor; alinarea unor glasuri străine. Eram la adăpost, puteam s-o iau de la capăt, dar eu, în loc de asta, hohoteam înăbușit pe balconul meu, alături de cioburile unei ferestre de bucătărie sparte înainte să vin eu aici, stând pe un scaun din țevi de aluminiu și benzi galbene de plastic.

Scaunul era al domnului Vitroni, proprietarul, care se dădea în vânt după carioci, în diverse culori – roșii, roz, mov, portocalii; și mie îmi plăceau. El își folosea pixul, ca să le arate celorlalți din oraș că știe să scrie. Eu îl foloseam pe-al meu ca să fac liste și să scriu epistole de amor – uneori le făceam pe-amândouă: *Ai cumpărat cafea? XXX*. Gândul la aceste abandonate raiduri după cumpărături m-a făcut să mi se strângă și mai mult inima... gata cu grepfruturile tăiate – câte o jumătate pentru fiecare – cu câte o cireășă maraschino, ca un buric bombat, pe care Arthur o rostogolea, de obicei, la marginea farfuriei; gata cu păsatul de fulgi de ovăz, detestat de mine, adorat de Arthur care tuna și fulgera pentru că nu-l ascultasem și nu-l fiersesem la bain-marie... Ani întregi de mic dejunuri stupide, lăsate în urmă, fără întoarcere... Ani întregi de mic dejunuri ucise... De ce-o făcusem oare?

Mi-am dat seama că venisem în cel mai nepotrivit loc din lume. Era bine să mă fi dus în necunoscut, undeva unde nu mai fusesem. Dar eu mă întorsesem în același oraș, chiar în aceeași casă în care ne petrecuserăm vara cu un an înainte. Și nu se schimbaseră nimic: aveam să gătesc la aceeași plită cu două arzătoare și butelie de gaz – *bombola* – ce se termina totdeauna exact când eram la jumătate cu mâncarea; aveam să mănânc la aceeași masă care purta încă urmele circulare ale neglijenței mele, de pe vremea când puneam pe mușama ceștile fierbinți, aveam să dorm în același pat cu salteaua brăzdată de vreme și de frământările nenumăraților chiriași. Spectrul lui Arthur avea să mă urmărească; auzeam deja sunete gălgâitoare pierdute, din baie, zgomotul când își dădea scaunul îndărăt, hârșâindu-l de geam, pe

balcon, așteptând să-i dau ceașca de cafea prin fereastra bucătăriei. Dacă deschideam ochii și întorceam capul, l-aș fi văzut cu siguranță acolo, cu ziarul în față, la o distanță de vreo cincisprezece centimetri, cu dicționarul de buzunar pe un genunchi și cu arătătorul stâng vârât (poate) în ureche – gest involuntar pe care el nu voia să-l recunoască nicicum.

Era greșeala și prostia mea. Mai bine m-aș fi dus în Tunisia sau în Insulele Canare sau chiar la Miami Beach cu Ogarul Cenușiu – cazare inclusă în prețul biletului –, dar n-am avut destulă putere s-o fac; aveam nevoie de ceva mai familiar. Un loc fără sprijin, fără repere, fără trecut ar fi semănat prea mult cu moartea.

De data aceasta plângeam în hohote cu fața ascunsă într-un prosop de-al proprietarului; îmi pusesem deja unul peste cap – un vechi obicei de-al meu: plângeam sub perne, ca să nu fiu descoperită. Dar prin prosop auzeam acum un păcănit ciudat. Cred că dura de ceva vreme. Mi-am concentrat auzul și zgomotul a încetat. Mi-am dat prosopul la o parte. La doar trei pași de mine, cam la nivelul gleznelor, plutea un cap – capul unui bătrân – cu o pălărie de pai rărită în creștet. Ochii alburii mă sfredeleau alarmati sau dezaprobatori, nu mi-am dat seama exact; gura răsfrântă peste gingii îi era întredeschisă într-o parte. Mă auzise, cu siguranță. Probabil că se gândea că am suferit vreun atac, așa cum stăteam pe balcon în chiloți, acoperită de prosoape. Sau o fi crezut că sunt beată.

I-am zâmbit vag, ca să-l liniștesc, m-am înfășurat cu prosoapele și-am încercat să mă urnesc din scaunul de aluminiu, amintindu-mi prea târziu de meteahna lui de a se plia

când te foiai în el. În timp ce mă retrăgeam cu spatele spre ușă, mi-au căzut vreo câteva prosoape.

Îl recunoscusem pe bătrân. Era același care venea o dată sau de două ori pe săptămână, după-amiaza, ca să se îngrijească de anghinarea de pe platoul arid de la poalele casei, să tundă buruienile mai mari cu o foarfecă ruginită și să retezze capetele acoperite cu coajă groasă ale legumelor, atunci când erau coapte. Spre deosebire de alți oameni din oraș, el nu-mi adresa niciun cuvânt și nici nu-mi răspundea la salut. Îmi dădea fiori. Mi-am pus rochia (îndărătul ușii, să nu fiu văzută pe fereastră) și am intrat în baie, ca să-mi șterg fața cu un șervețel și să-mi suflu nasul într-o fâșie de hârtie igienică aspră de-a domnului Vitroni; apoi m-am dus în bucătărie să-mi pregătesc o cană de ceai.

Pentru prima oară de când venisem, a început să-mi fie frică. Întoarcerea mea în acest oraș era mai mult decât deprimantă: era periculoasă. Nu e bine să te crezi invizibil, dacă nu ești așa, iar problema era că, dacă eu îl recunoscusem pe bătrân, probabil că mă recunoscuse și el pe mine.

2

Stăteam la masă și îmi beam ceaiul. Ceaiul mă consola și avea să mă ajute să gândesc; cu toate că nu era prea bun – se vindea în punguțe și mirosea a pansament. Îl cumpărasem de la băcănia din centru, împreună cu un pachet de biscuiți Peek Frean, importați din Anglia. Prăvălia se aprovizionase din abundență cu produse de felul acesta, așteptându-se la un val de turiști englezi care însă nu-și făcuseră apariția până în prezent. *By Appointment to Her Majesty the Queen*¹, *Biscuit Manufacturers*, scria pe cutie, lucru care a făcut să-mi vină inima la loc. Regina nu s-ar înduioșa: regretul nu dă bine în societate. *Păstrează-ți cumpătul*, zicea un glas regal sever. Mi-am îndreptat umerii stând pe scaun și am reflectat la ceea ce se cuvenea să fac.

Îmi luasem măsuri de precauție, desigur. Îmi foloseam celălalt nume, iar când mă dusesem să văd dacă apartamentul domnului Vitroni era liber, îmi pusese ochelari de soare și îmi acoperisem capul cu un batic fabricat în Japonia,

¹ Notiță folosită pe produsele companiilor considerate furnizori oficiali (de produse sau servicii) ai reginei sau ai Casei Regale britanice.

pe care îl cumpărasem de la aeroportul din Toronto, imprimat cu polițiști roz călare, ce făceau o demonstrație pe fundalul movului al Munților Stâncoși. Mi-am ascuns trupul într-o rochie-sac tot roz, imprimată cu zorele albastre, cumpărată de la o tarabă din Roma. Aș fi preferat niște trandafiri mari și roșii sau dalii portocalii: rochia asta mă făcea să semăn cu o coală de tapet. Dar voiam ceva care să nu sară în ochi. Sunt sigură că domnul Vitroni nu-și amintise de mine. Totuși, bătrânul mă prinsese nedeghizată și, mai rău, cu părul descoperit. Prin părțile acestea era greu să nu bagi de seamă niște plete roșcate, lungi până la brâu.

Biscuiții erau tari ca piatra și aveau un gust de parcă fuseseră uitați pe un raft de magazin. L-am mâncat pe ultimul, înmuindu-l în ceai și molfăindu-l mecanic, până să-mi dau seama că terminasem pachetul. Țasta era un semn rău, trebuia să am grijă!

M-am hotărât să fac ceva cu părul. Mă dădea de gol, lungimea și culoarea erau un fel de marcă înregistrată. Toate ziarele, favorabile sau ostile, aduseseră vorba de podoaba mea capilară, ba mai mult, îi acordaseră spații largi: părul unei femei era considerat mai important decât talentul sau lipsa acestuia. „Joan Foster, remarcabila autoare a cărții *Femeia-oracol*, cu înfățișarea ei luxuriantă, precum un portret de Rossetti, emanând în juru-i radiații intense, a hipnotizat publicul cu nepământeasca-i...” (*The Toronto Star*). „Poetesă a prozei, Joan Foster arăta măreață precum Junona, cu pletele-i roșcate revărsate peste veșmântul verde; din păcate, abia de i se auzea glasul...” (*The Globe and Mail*). Părul meu era mai ușor de depistat decât eu însămi! Trebuia să-l tund și să-mi schimb culoarea, deși nu prea știam cum să fac rost

de vopsea. Cu siguranță, nu în orașul acesta. S-ar putea să fiu nevoită să mă întorc la Roma. Era mai bine să-mi fi cumpărat o perucă, mi-am zis; câtă neglijență din partea mea!

Am intrat în baie și-am scotocit prin borseta de farduri cu fermoar după forfecuța de unghii. Era prea mică, dar tot mai bună decât cuțitele boante, de curățat cartofi, ale domnului Vitroni. Mi-a luat ceva vreme să-mi „defrișez” coama, șuviță cu șuviță. Am încercat apoi să-i dau o formă, dar l-am tot scurtat, fără să reușesc să mi-l tai drept, până ce mi-am dat seama că mă tunsesem ca o deținută din lagărele de concentrare. Însă chipul meu arăta destul de schimbat; puteam trece drept o secretară în vacanță.

Chiuveta din baie era plină cu mormane de păr buclat. Voiam să-l păstrez. Mi-a trecut prin minte să-l vâr într-unul din sertarele biroului. Dar cum scoteam cămașa, dacă dădea cineva peste el? Toată lumea s-ar fi pus pe căutat membrele și restul cadavrului! Nu aveam încotro, trebuia să scap de el. M-am gândit să-l arunc în closet, dar era prea mult, iar fosa septică se cam umpluse, deversând biogaz și fâșiute de hârtie igienică în descompunere.

L-am dus la bucătărie și am aprins un ochi de la mașina de gătit. Apoi am început ritualul de sacrificare a părului meu, șuviță cu șuviță; bucele se contractau încrețindu-se, se înnegreau, zvârcolindu-se ca un ghemotoc de viermișori, se topeau și, în sfârșit, luau foc sfârâind și aruncând scânteii, precum o petardă. Mirosul de curcan pârlit era copleșitor.

Îmi curgeau lacrimile pe obraji; nu încape nicio îndoială că eram o sentimentală, și încă una smiorcăită. Și asta pentru că lui Arthur îi plăcea să-mi perie pletele, iar imaginea aceasta fugară m-a dat gata, cu toate că nu învățase

niciodată să mi le descâlcească fără să mă tragă de păr și mă durea cumplit. Prea târziu, prea târziu... Nu am reușit niciodată să-mi trăiesc emoțiile la momentul potrivit, adică să mă enervez atunci când era de enervat, să plâng când era de plâns; nimic nu se lega.

Tocmai când ajunsesem pe la jumătate, am auzit pași dinspre aleea cu pietriș. Mi-a stat inima în loc și-am înghețat: aleea nu ducea decât spre casa în care mă aflam doar eu; celelalte două apartamente erau goale. Cum de dăduse Arthur de mine atât de repede? Poate totuși nu mă înșelasem asupra lui. Sau nu era el, ci vreunul dintre *ei*... Panica pe care mă străduisem să mi-o reprim în ultima săptămână m-a izbit drept în creștet, ca un val plumburiu, antrenând cu el toate spaimele mele – un animal mort, răsuflarea amenințătoare din receptor, fragmente decupate de criminal din Pagini Aurii, un revolver, mânie... Mi-au trecut prin cap tot felul de chipuri ce dispăreau la fel de repede, nu știam la cine și la ce să mă aștept. Oare ce mai voiau de la mine? Nu puteam nicicum să-mi dau un răspuns. Îmi venea să urlu, să mă reped în baie și să mă strecor afară pe ferestruica pătrată de acolo; apoi s-o iau iute la deal și să fug cu automobilul. Altă evadare. M-am căznit să-mi amintesc unde pusesem cheile.

Cineva a bătut la ușă hotărât și puternic și-am auzit un glas:

— Hei! Acasa sunteți?

Mi-a venit inima la loc. Nu era decât domnul Vitroni, Signor Vitroni, Reno Vitroni cel cu zâmbet larg, care își inspecta proprietatea. După câte știam eu, era singurul lui avut; cu toate acestea, trecea drept unul dintre cei mai înstăriți oameni din oraș. Dacă îi venea ideea să controleze

bucătăria? Ce-avea să zică de pletele mele martirizate? Am stins arzătorul și-am vârât ce mai rămăsese în punga de hârtie pe care o foloseam pentru gunoi.

— Vin imediat, am strigat eu. Doar o clipă.

Nu voiam să intre peste mine. Nu îmi făcusem patul, hainele și lenjeria zăceau grămadă pe spătare și pe jos, chiuveța și masa erau pline de vase murdare. M-am înfășurat cu un prosop și-am luat repede ochelarii fumurii, în trecere, de pe masă.

— Mă spălam pe cap, i-am spus eu, deschizând ușa.

Ochelarii mei fumurii l-au cam descumpănit, dar nu din cale-afară. Doamnele străine aveau, după câte știa el, tot felul de ritualuri ciudate de înfrumusețare. I s-a luminat chipul și mi-a întins mâna. I-am întins-o și eu pe-a mea, iar el mi-a ridicat-o ca și cum ar fi vrut să mi-o sărute, dar n-a făcut decât să mi-o strângă.

— Sunt encantat sa va vad, a zis el, bătând din călcâie și făcând o plecăciune neobișnuit de milităroasă.

Cariocile i se înșiruiău pe piept, ca niște medalii. Făcuse avere, nu se știe cum, pe vremea războiului, nimeni nu mai puneă întrebări acum, că trecuseră toate. Tot atunci învățase și ceva engleză și câte puțin din numeroase alte limbi. De ce să fi venit la mine spre seară – cu siguranță, un moment nepotrivit să vizitezi o tânără străină – el, un bărbat în floarea vârstei, cu o nevastă pe măsură, ca o puțină, și cu nenumărați nepoți? Ținea ceva sub braț. S-a uitat peste umărul meu, ca și cum ar fi vrut să intre.

— Va pregătiți, cumva, muncarea? a întrebat el.

Probabil că simțise mirosul de păr pârlit. „Dumnezeu știe ce-or mai mânca și aștia”, i-am citit eu gândurile.

— Spero que nu deranjez.

— Nu, deloc, am spus eu însuflețit, fără să mă mișc din prag.

— E tutto in regula? Acum va merge curentul, nu?

— Da, da, am zis eu, dând exagerat din cap.

Când m-am mutat aici, nu aveam electricitate, pentru că ultimul chiriaș nu plătise. Dar domnul Vitroni trăsesese niște sfori și aranjase lucrurile.

— E vreme frumoasa, nu-i așa?

— Foarte, am zis eu, străduindu-mă să nu-i arăt că nu mai am răbdare.

Stătea prea aproape.

— Asta-i bene.

Apoi a trecut la subiect.

— Am aici ceva pentru dumneavoastra. Asta ca sa va simțiți mai bine...

A ridicat brațul liber cu palma în sus într-un gest larg, de bun venit, de parcă m-ar fi invitat să intru.

— Ca sa va simțiți de-a casei, aici, la noi.

Ce jenant, mi-am zis în gând. Îmi oferea un dar de casă nouă! O fi fost vreun obicei de-al lor, ce să spun?

— Vai, ce drăguț din partea dumneavoastră, am zis eu, dar...

Domnul Vitroni mi-a întrerupt, cu un gest, manifestarea de recunoștință. Și-a scos pachetul pătrat, l-a așezat pe scaunul de plastic și a început să desfacă ațele cu care era legat. La ultimul nod s-a oprit un pic pentru suspans, ca un magician. Apoi ambalajul de hârtie maronie se dădu la o parte, scoțând la iveală cinci sau șase tablouri pictate – o, Doamne! – pe catifea neagră, cu rame aurite de ghips. Le-a

ridicat și mi le-a înfățișat unul câte unul. Toate reprezentau situri istorice din Roma, fiecare cu câte o culoare dominantă. Colosseumul era roșu aprins, Panteonul pe mov, Arcul lui Constantin cel Mare pe un galben diafan, Bazilica Sfântului Petru într-un roz de cofetărie. M-am încruntat la vederea lor, ca un critic de artă.

— Va place? m-a somat el.

Eram o străină, se presupunea că-mi plac aceste lucruri, iar el mi le adusese ca pe o ofrandă, ca să mă simt bine. Mi-am făcut datoria arătându-mă încântată, nu-mi venea să-i rănesc sentimentele.

— Foarte frumos, i-am spus.

Mă refeream la gest, nu la tablouri.

— Cum îi zice, a spus el. Fiul de la frate meu e un geniu!

Ne-am uitat amândoi în liniște la tablourile aliniate acum pe pervazul ferestrei, lucind ca niște semne de circulație de pe autostradă, în lumina soarelui auriu ce cobora spre asfințit. În vreme ce le priveam, au început să capete sau să emane o anumită energie oribilă, precum ușile închise ale crematoriilor sau ale mormintelor.

N-a mai avut răbdare.

— Va place? a întrebat el. Asta?

Cum să aleg fără să știu semnificația acestei alegeri? Limba era una dintre probleme; dar mai era și celălalt limbaj, în legătură cu ce se face și ce nu. Dacă acceptam un tablou, trebuia să-i devin amantă? Avea această alegere a mea vreă semnificație, era, oare, un test?

— Păi, am rostit eu, tatonând și indicând Colosseumul cu neon...

— Due sute cincizeci de lire, a spus el prompt.

M-am simțit pe loc ușurată: tranzacțiile cu bani peșin nu au nimic tainic în ele, sunt ușor de manevrat. Bineînțeles că tablourile nu erau nicidecum pictate de nepotul lui, mi-am zis eu; probabil că le cumpărase de la vreun vânzător ambulat și le revindea cu un profit.

— Bine, i-am spus eu.

Nu-mi permiteam deloc, dar n-am fost niciodată în stare să mă târguiesc și, oricum, mi-era teamă ca nu cumva să-l jignesc. Nu îmi convenea să rămân fără curent. M-am dus să-mi iau poșeta. După ce a împăturit banii și i-a băgat în buzunar, a început să-și strângă tablourile.

— Luați due, ce ziceți? Sa trimiteti și la familia?

— Nu, mulțumesc, i-am zis eu. Țsta-i tare frumos.

— O sa vina și soțul dumneavoastra in curind?

I-am zâmbit și am dat vag din cap. Îi sugerasem, oarecum, lucrul acesta când închiriasem apartamentul. Voiam să se știe prin urbe că aveam soț, ca să evit neplăcerile.

— O sa placa la el tabloul, a adăugat, ca și cum era în cunoștință de cauză.

Am început să mă frământ. Oare mă recunoscuse, cu tot cu ochelarii mei fumurii, cu prosopul și cu numele meu schimbat? Era destul de bogat; nu avea nevoie să umble de colo-colo ca să le vândă turiștilor tablouri. Totul putea fi doar un pretext, dar pentru ce? Am avut sentimentul că discuția dintre noi ascundea mult mai mult decât fusesem eu în stare să înțeleg, ceea ce nu m-ar fi mirat deloc. Arthur zicea că pricep cam greu.

După ce domnul Vitroni s-a depărtat îndeajuns de balcon, am dus tabloul în cameră și am început să mă gândesc unde să-l pun. Trebuia să fie într-un loc potrivit; ani de zile

am simțit nevoia să-mi aranjez obiectele importante din cameră într-o relație potrivită unul cu altul. Și indiferent că-mi plăcea sau nu, acesta avea să fie un astfel de obiect. Era tare roșu. Până la urmă l-am agățat într-un cui din stânga ușii; în felul acesta puteam sta cu spatele la el. Obiceiul meu de a rearanja mobila brusc, fără vreun avertisment, îl deranja pe Arthur. Nu era în stare să înțeleagă de ce-o fac; zicea că n-ar trebui să ne preocupe ambientul.

Dar domnul Vitroni nu avea dreptate: lui Arthur nu i-ar fi plăcut tabloul. Nu era genul de lucru care să-i placă, deși era genul de lucru despre care credea că-mi place mie. Cum nu se poate mai potrivit, ar zice el, Colosseumul roșu ca sângele pe catifea neagră vulgară, cu ramă aurită, zgomot și tumult, mulțimi în delir, moarte pe nisipuri, animale sălbatice urlând și mârâind, țipete și martiri în culise, așteptând să fie sacrificați; peste toate, emoție, frică, mânie, hohote de râs și lacrimi – spectacol din care se hrănește mulțimea. Presupunem că asta era impresia lui despre viața mea lăuntrică, cu toate că nu mi-a spus-o niciodată. Și care era locul lui în miezul acestui vacarm? Stătea la mijlocul rândului din față, nemîșcat, surâzând ușor – era greu să-l satisfacă ceva – și, din când în când, făcând câte un gest menit să salveze sau să distrugă: degetul mare în sus sau degetul mare în jos. Va trebui să-ți ticluiești spectacolul singură acum, mi-am zis eu, să-ți trăiești propriile emoții. Gata cu teatrul, sângele a devenit prea real.

Ajunsesem să fiu tare furioasă pe el și nu aveam cu ce să arunc – decât cu farfuriile domnului Vitroni – și nici în cine să dau, în afară de același domn Vitroni, care se căznea, cu siguranță, să urce dealul, gâfâind un pic, din cauză că avea

picioarele scurte și burta mare. Ce-ar zice să mă vadă venind mânioasă în urma lui, aruncând cu farfurii? Ar chema un polițist, m-ar aresta, ar cotrobăi prin apartament, ar găsi punga plină cu păr roșcat, geamantanul...

Am revenit iute cu picioarele pe pământ. Geamantanul meu era sub un scrin imitație barocă, cu furnirul cojit și cu incrustații de sidef. L-am tras afară și l-am deschis; înăuntru erau hainele mele umede într-un sac verde de plastic, Glad Bag. Miroseau a propria-mi moarte, a lacul Ontario, a petrol deversat, a pescăruși morți, a peștișori putrezi aruncați pe țärm. Jeans și un tricou bleumarin, costumul meu funerar, fostul meu eu, jilav și prăbușit din care zburaseră sufletele multicolore. N-aveam cum să port astfel de haine în Terremoto, chiar dacă nu m-ar da de gol. M-am gândit să le arunc la gunoi, dar știam mai de demult că pubelele erau scotocite de copii, mai ales cele ale străinilor. N-am găsit niciun loc ca să scap de ele pe drumul spre Terremoto. Trebuia să le fi aruncat la aeroportul din Toronto sau din Roma; totuși, hainele lăsate prin aeroporturi trezeau suspiciuni.

Cu toate că se însera, era încă destulă lumină ca să vezi. M-am hotărât să le îngrop. Am înșfăcat sacul și l-am vârât sub braț. Hainele erau ale mele, nu greșisem cu nimic, dar aveam totuși simțământul că voiam să scap de un cadavru, de trupul cuiva pe care îl omorâsem. Am coborât în grabă pe poteca de lângă casă, alunecând pe pietre cu tălpile de piele ale sandalelor, până am ajuns jos, la răsadurile de anghinare. Pământul era tare ca piatra, iar eu nu aveam niciun hârlet; trebuia să-mi iau gândul că puteam săpa o groapă. Pe lângă asta, bătrânul și-ar fi dat seama, dacă îi răvășeam grădina.

Am studiat temelia casei. Din fericire, era construită prost, iar cimentul crăpase în mai multe locuri. Am găsit un bloc de beton ușor de scos și l-am tras afară cu ajutorul unei lopeți. Dincolo de ciment nu era decât pământ: casa era construită chiar în coasta dealului. Am scormonit și am făcut o gaură, am împăturit cât am putut de bine sacul ca să fie cât mai mic și l-am vârât acolo; apoi am pus la loc blocul de beton. Probabil peste sute de ani cineva avea să-mi descopere jeansii și tricoul și va trage concluzia că e vorba de un ritual uitat, de uciderea unui copil sau de o înmormântare benefică. Mi-a surâs această idee. Am bătătorit pământul care se împrăștiase în jur, cu piciorul, ca să nu se observe nimic.

Am urcat ușurată înapoi, spre balcon. După ce îmi voi fi vopsit părul și voi fi avut grijă de toate probele evidente, puteam începe să mă transform în altă persoană – una total diferită.

Am intrat în bucătărie și-am terminat de ars părul. Apoi am scos sticla de Cinzano pe care o ascusesem în dulap, în spatele farfuriilor. Nu voiam să se creadă pe-aici că beam în secret, ceea ce chiar nu era adevărat; pur și simplu, nu exista niciun loc în care puteam s-o fac în public. Aici nu se cuvenea ca femeile să bea singure, la bar. Mi-am turnat un păhărel și mi-am ținut un toast. „Pentru viață”, am zis eu. După care am început să-mi fac probleme că o spuseseam cu glas tare. Nu voiam să încep să vorbesc singură.

Spanacul pe care îl cumpărasem cu o zi înainte era plin de furnici. Își făceau veacul în peretele exterior, spanacul și carnea fiind singurele pe care le vânau cu sânge, ignorând însă orice altceva, atâta vreme cât le puneai afară o farfuriuță cu apă și zahăr. Eu o făcusem deja, iar ele o descoperiseră și

mărșăluiau de colo-colo, între farfuriuță și mușuroiul lor, subțirele la dus, grase la întors, umplându-se ca niște rezervoare în miniatură. Formaseră un cerc de jur împrejurul apei, iar unele merseseră prea departe și se înecaseră.

Mi-am mai turnat un păhărel, apoi mi-am înmuiat degetul în farfuriuță și mi-am scris inițialele cu apă și zahăr pe pervazul ferestrei. Am așteptat apoi să-mi văd numele scris cu furnici – o legendă vie.